

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 30/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä syyskuuta 2009 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon
tuesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta
(HE 157/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lakimies Hanna Rantala, sosiaali- ja terveys-
ministeriö
- lakimies Eva Ojala, Kansaneläkelaitos
- johtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät
- johtaja Kaarina Knuuti, Maa- ja metsätalous-
tuottajain Keskusliitto MTK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lasten
kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua
lakia siten, että osittainen hoitoraha korotetaan
nykyisestä 70 eurosta 90 euroon kalenterikuu-
kaudelta ja oikeus osittaiseen hoitorahaan laa-
jennetaan koskemaan myös yrittäjiä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2010 talousar-
vioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen
yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivä-
nä tammikuuta 2010.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esitys perustuu pääministeri Matti
Vanhasen II hallituksen ohjelmaan. Esityksessä
ehdotetaan osittaisen hoitorahan korottamista 70
eurosta 90 euroon kalenterikuukaudessa ja jär-
jestelmän ulottamista yrittäjävanhempiin. Ehdotetulla hoitorahan korotuksella tuetaan vanhempia, jotka lapsen hoidon vuoksi lyhentävät työai-
kaansa. Valiokunta katsoo, että ehdotettu hoito-

rahaoikeuden laajennus ja hoitorahan korotus
ovat hyviä ja tarpeellisia uudistuksia, jotka antavat perheille mahdollisuuksia toimivien lasten-
hoitojärjestelyjen löytämiseksi ja mahdollisuuksia paitsi alle 3-vuotiaiden myös kouluaan aloit-
tavien lasten tukemiseen muutosvaiheessa siir-
ryttäessä päivähoidosta kouluun.

Osittaisen hoitorahan käyttö on ollut suhteel-
lisen vähäistä, ja valtaosin osittaista hoitorahaa

on maksettu esi- ja kouluikäisten lasten vanhemmille. Valiokunta pitää tärkeänä, että vanhempien mahdollisuuksia osittaiseen hoitovapaaseen ja lyhennettyyn työaikaan sekä osittaista hoitorahaa kehitetään niin, että se voi entistä paremmin tarjota työssäkäyville vanhemmille todellisen vaihtoehdon. Työn ja vanhemmuuden nykyistä paremmalla yhteensovittamisella voidaan arvioida olevan suotuisa vaikutus paitsi työllisyysasteen kohottamiseen myös erityisesti lapsen edun toteutumiseen.

Vanhempien oikeus osittaiseen hoitovapaaseen sekä osittaista hoitorahaa koskeva järjestelmä ovat olleet sidoksissa työsopimuslakiin, johon perustuen vanhemmalla on oikeus lyhennettyyn työaikaan. Vastaavaa järjestelmää ei ole voimassa yrittäjillä. Esitys laajentaa osittaisen hoitorahan saajien piiriä yrittäjiin hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti. Valiokunta pitää myönteisenä, että työn ja perheen yhteensovittamisen mahdollisuuksia edistetään näin myös yrittäjävanhempien osalta.

Pääministeri Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaan hallitus jatkaa yrittäjien sosiaaliturvan kehittämistä ja puutteiden korjaamista. Sosiaaliturvan kehittämisellä voidaan osaltaan madaltaa kynnystä ryhtyä yrittäjäksi. Tämä esitys helpottaa yrittäjäperheen lastenhoitoon liittyviä ongelmia. Lakiehdotuksen mukaan yrittä-

jänä pidetään henkilöä, joka toimii yrittäjänä tai maatalousyrittäjänä ja jolla on joko yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukainen eläkevakuutus.

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut yrittäjien sosiaaliturvan kehittämistarpeita arvioivan työryhmän, jonka toimikausi on juuri päättyvässä. Työryhmän tehtävänä on pohtia muun muassa yrittäjän eläkelain soveltamisalaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan työryhmä on ehdottamassa YEL:n ja MYEL:n yrittäjää koskevan määrittelyn muuttamista yrityksen osaomistajien osalta. Valiokunta pitää tarpeellisena, että yrittäjän määrittelyä yrittäjänä toimivien yrityksen osaomistajien osalta uudistetaan.

Osittainen hoitoraha rahoitetaan kuntien ja valtion budjeteista. Ehdotetun muutoksen aiheuttamat kustannukset kunnille vuonna 2010 ovat 3,1 miljoonaa euroa, josta valtion osuutena kunnille korvataan puolet eli 1,55 miljoonaa euroa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
jäs. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Risto Autio /kesk
Arja Karhuvaara /kok
Anneli Kiljunen /sd
Jukka Mäkelä /kok

Markku Pakkanen /kesk
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /kesk
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /kok
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.